

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 35. Oppidi Sanctæ Theresiæ initia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

& interjecto tempore, Petrus Romerus beneficio conciliaverant: qui in patriam rediens, popularibus suis Societati convocandæ author fuerat. Ad quam imperandam, templum domumque suo Marte superiori anno ædificaverant, & frequentibus nunciis ad Socios missis doctorem veræ legis exigebant potius, quam postulabant: eoque processere, ut de uno è duobus Sociis in Sancti Michaëlis oppido degentibus clam rapiendo, incenso religionis Christianæ desiderio, collatis capitibus jocōne an serio: agitarint. Cognitis eorum votis, Provincialis Vasquius Petrum Alvarum eò mittit cum potestate oppidum fundandi, Nativitatique Beatæ Virginis consecrandi. Primus Alvari labor fuit nongenta & viginti-septem, magnâ ex parte puerilis ætatis, capita baptizare: secundus, adultos catecheli informare; tertius, vicina loca ad augendum oppidum excutere, tanto successu, ut primo anno novella respublica octingentis catechumenorum familiis steterit. Porro ex Araricanis, apud quos ego alio translato magnâ animi lætitiâ triennium degi, hæcenus Societas novies mille & octingentos circiter sacro Fonte immerfit.

NEc hîc stetit fervor Sociorum, nam sub id tempus trans Igaim fluvium, seriem Tapensium montium secantem, penetravit, procurante Itapaiu, potente earum terrarum casiquio, qui Petrum Romerum & Christophorum Mendocam in S. Michaëlis oppido conveniens affirmavit, si Igaim transmittere secum vellent, oppidi fundandi materiam oportunitatemque reperturos. Ambo eò iter moliti, longè plura quàm Barbarus promiserat invenere; nam quadringentæ familiæ, desertis pagis, in unum locum concurrerant, tantam propensionem animorum ostentantes, quantam ab dudum cultis populis exigere posses. Ibi igitur Crux solemni ritu crecta, infantes baptizati, & in Tutelarem surgentis oppidi Sancta Anna electa est. Cujus oppidi curam suscepit Ignatius Martines, in Guairania & Itainenfi provincia multa cum laude ante verlatus, qui ante finem anni octingentas familias, magno labore abs se reductas, computavit. Ex quo numero quot futuris temporibus Christo accesserint, Societate adnitente, quamvis authentici libri perierint, factâ cum aliis oppidis comparatione, facilis conjectatio est. Quamquam non omiserim adnotare septem millia & septingentos ab non-nemine fuisse numeratos. Ex hoc loco Christophorus Mendocã ad Ethnicorum vicum delatus, adulescentes duos captivos, funestæ mactationi post sagenam destinatos, feliciter redemit.

DUM hæc in unis Tapensium montium crepidinibus gerebantur, duo alia oppida in obversa eorundem montium parte condebantur, de quorum origine, situ, & progressu, hæc pauca accipe. Circa Igaim fluminis capita campi latissimè excurrunt, magnis nemoribus per intervalla distincti. Inter quæ nemora nominatissima erant Ibitiruna, Ibitirabebo, & Mondeca, à pinetis abundantissima, quarum arborum altitudo, dum ad maturitatem pervenere, centum & viginti pedum esse proditur. Tanta verò est eorum rectitudo, ut tornatæ potius, quam sine cultu natæ, videantur. Dum adhuc crescunt, per æquales intercapedines ramos in modum coronarum circummittunt, qui suâ sponte paulatim decidentes, reservatis tantùm vestigiis, nodos relinquunt, adeò duros, ut arte levigati ossibus politis, quàm ligno similiores esse videantur. Hujus regionis incolæ præstandibus pinis magnam anni partem vescuntur, quorum sapor haud admodum ab Europæis juglandibus differt. Reperitur etiam Paraquatiensis herba, Indorum delicia, & aptorum caprearumque ingens copia, itaut accedente modicâ agriculturâ, indigenæ rebus apud se natis non ægrè se sustentent. Ad has sylvas Tapensis Provinciæ appendices ante biennium Petrus Romerus cum aliqua spe gentem ad oppidum Sancti Caroli biduo inde distans reducendi excurrerat, sed inde, quòd ægrè se à patria rerum abundantissima, abduci indigenæ sinerentur, de novo oppido condendo seriò agitatam est. Superiori itaque anno cum ea spe in Quararæipotentis Casiquii terris Ibitirunæ objectis Petrus Mola, jussu Romeri, Crucem erexerat: exinde Quararæus, & Tupaminus Casiquius Mondecaënfi sylvæ incola, omnem adhi-

pud Araricanos ponitur.

Araricanorum Religionis desiderium.

Petrus Alvarus is præst.

Infantes baptizati.

CAPUT

XXXIV.

Sanctæ Annæ oppidi fundatio.

Ignatius Martines is præst.

Octingentis familiis reductis.

7700 baptizati.

CAPUT

XXXV.

Oppidi Sanctæ Theresiæ initia.

Pinetorum descriptio.

Eam gentem Petrus Romerus prius adit.

Deinde Petrus Mola.

*Franciscus
Ximenes &
alii.*

bebant operam, quò unum de Societate impetrarent: utriusque verò Casiquii
vorum implevit Franciscus Ximenius, eò missus cum potestate oppidum inchoandi.
Venientem cum Hieronymo Porcelo Quararæus eleganti prorsus Oratione excepit,
cujus argumentum fuit, numerare corporis sui partes, & asserere tantam in singulas
diffusam fuisse lætitiã, quantam verbis explicare non posset. Designato oppidi
locò multi Barbari ad condendum templum domosque incredibili alacritate con-
volavère, adeò ut nec frigore, nec pruinosâ tempestate, ab opere se abstrahi per-
mitterent. Gens hæc à pueris mento sibi oblongos lapides pro barbula inferit:
quem morem dum Socii arguunt, aientes indecorum esse, his additamentis defor-
mare corpora, quæ Deus fecisset; effecere, ut pueri omnes evulsos hos lapides in
ignem projicerent, veriti, ne mos barbarus Religioni Christianæ obstaculo esset.
Mulieres certatim suos infantes Baptismo offerebant, non ignaræ ab Sociis non de-
serendos, quos Christo genuissent. Jactis his fundamentis, utriusque Socio ad curam
Urvaicentium oppidorum, unde venerant, redeundum fuit, donec hoc, de quo
scribimus, anno Franciscus Ximenius eò denuò mitteretur, cum mandatis incœ-
ptum oppidum in commodiorem vicinioremque locum transferendi, quod statim
præstitit, designato in Tupaminii terris oppidi loco, ad quod ædificandum inco-
lendumque Quararæus cum asseclis (quamvis agrè patrios montes desereret) &
circumjacentes populi frequentissimi convenère. Hoc oppidum Argentei fluminis
Prætoris postulari Sanctæ Theresiæ dicatum, Franciscus Ximenius Augusto mense
regendum suscepit, qui Joanne Salas adjutore in tantam auxit magnitudinem, ut
primo foundationis anno octingentas familias numerârit. Infantes Christi caractere
in Baptismo insigniti sunt, provectæ ætatis hominibus solito more dilatis.

*Octingenta
familie re-
ducuntur.*

CAPUT
XXXVI.
Sancti Joa-
chimi oppi-
di initia.

*Barbarorum
ad Religionem
propensio.*

DUM hæc agitentur, Petrus Romerus ad designatum Sanctæ Theresiæ op-
pidum, superatis Tapensis provinciæ montibus, eo sine perrexit, ut venturo
propediem Provinciali viam ejus senio accommodam inveniret. Montes jam
prætergresso Caruañus, potens Casiquius, cum aliquot asseclis occurrit, aiens se
etiam teneri desiderio Religionis Christianæ, & oppidi fundandi, nec de fore ex
circumjacentibus locis colonos, si Sacerdos concederetur. Romerus benignissimè
hominem amplexatus, latè excurrit in laudes miserentis Dei, per sese barbaram gen-
tem moventis, ut æternæ salutis adjumenta quærerent. Porro perspectâ loci &
hominum conditione, non potuit non annuere Barbarorum postulatis. Nam præ-
terquam quòd summopere desideraret, tot animas dæmoni creptas Christo asserere,
intererat Tapensis Provinciæ hunc locum occupari, quo Sanctæ Theresiæ oppidum
cum aliis coloniis, in altera montium crepidine erectis, quodam quasi vinculo con-
necteretur. Electo itaque loco, Crucem solemniter erigit, infantes in perpetuandæ
sedis tesseram baptizat, surgens verò oppidum Divo Joachimo consecratum, interim
dum Sacerdotem accersit, Francisco Ximenio commendat: qui eò paulò post ex
pinetis delatus, magno vicinorum populorum concursu, extemporalis opere ædem
sacram extruxit: in quâ extruendâ cum petrosum solum erigendis palamentis ob-
sisteret, barbara virago, incensa desiderio Religionis, operarios magnâ voce ani-
mabat, aiens laboris præmium fore veræ legis doctorem, & cum eo Cælum impe-
trare. Postmodum Joannes Suarius, hujus oppidi primus institutor, domum &
templum multitudinis capax condidit. Barbaros verò tanto numero collegit,
quantus justo oppido satis foret. Dum ad hujus coloniæ foundationem solâ Cruce
& precum Breviatio armatus pergeret, interrogatus à Sociis, quibus instrumentis
templi molem erigeret, & quibus præmiis gentem novam alliceret, respondit,
Evangelii semen secum ferre, nec aliâ re indigere.

*Joannes
Suarius iis
præst.*

CAPUT
XXXVII.
Franciscus
Vasquius
Provincialis
Indorum
oppida lu-
strat.

INTERIM Provincialis è Paraquariæ metropoli veniens, Paranam & Urvaicam
Socios inspiciendo prætervectus, ad Sancti Caroli oppidum pervénit: unde San-
ctæ Theresiæ novam coloniam petens, crus sibi ex gravi casu læsit, quare reliquum
iter humeris Indorum delatus perfecit. Ab Sanctæ Theresiæ oppido, Sancti Joa-
chimi colonia octavo lapide distans visebatur: inde transmissis montibus, reductos

in alterâ